

RENE KØER OG SUNDE KØER

Inger Dalgaard, SEGES Kvæg

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
NaturErhvervstyrelsen

LDP 2020

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

KVÆGKONGRES 2016

Herning 29. februar 2016

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

INDHOLD

- Halm-kalk-vand i sengebåse
- Smittebeskyttelse i forbindelse med sengebåse

INTRO

- Slidte haser er blevet "normalt"!?
- Klove/haser/ben-sundheden kan forbedres
- Øget liggetid og livstidsydelse

BEDRE LEJER

- Sand er super

- – men der er andre muligheder 😊
- Et alternativ i kummer kan være halm-kalk-vand

INDHOLD

- Halm-kalk-vand i sengebåse
  - Intro til kummer (bagkanter) og HKV
  - Hvad gør kalk godt for?
  - Fordele og udfordringer
  - Husk at hæve inventaret
  - Hvad koster strøelse?
- Smittebeskyttelse i forbindelse med sengebåse
  - Hvad er et rent leje?
  - Hvorfor er sand så unikt?
  - Hvad betyder strøelsen for yversundheden?

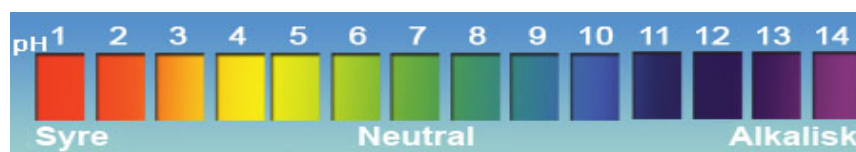
KUMMER (BAGKANTER) OG HALM-KALK-VAND

- Anbefalinger ved etablering af kummer
  - Grav kummen ud - frem for at sætte bagkanter på
  - Op til 35-40 cm bagkant er ok for de fleste køer og landmænd
  - Kummedybde: mindst 25 cm – aldrig under 15 cm....
  - Lodret bagkant anbefales frem for skrå – fast måtte i bag
  - De gamle madrasser skal ud
  - Opstart: tung og våd bundblanding => straks stabil måtte

HVAD GØR KALK GODT FOR?

- Moderne halmmadrasser
  - Kalvemøg erstattes med kalk = en ”renere” start
- Kalk holder HKV-måtten sammen
  - Stabil måtte
- Rent CaCO_3 er basisk (pH ~ 10)
- Kalk til senge indeholder 75% CaCO_3 , neutralt (pH ~ 7)
- Ph er *ikke* bakteriedræbende eller desinficerende
- OBS kalk kan bundfælde i gyllekanalen – rør op i tide...

FORDELE VED HALM-KALK-VAND

- + OK, hvor sand ikke er muligt
- + Blødere end madrasser
- + Relativt billigt at prøve
- + Tilsyneladende skånsomt mod ben/haser
- +/- Mindre dagligt arbejde mere ugentligt strøarbejde

UDFORDRINGER VED HALM-KALK-VAND

- Mere halm og gødning på gangene, udfordring at få det ud
- Tidskrævende pasning
- Blandingsforhold tja...
- Slid på fuldfodervogn og traktor
- Efterfyldning af kummer i AMS-stalde forstyrrer køerne
- Yversundheden kan være svær at styre
- HKV er organisk materiale

EFFEKT AF HALM-KALK-VAND?

- **Det forlyder**, at det er super godt at skifte fra madrasser til kummer med HKV
- Højere ydelse
- Længere liggetid
- Øget holdbarhed
- Ingen overbelastede haser
- (Evt. problemer med yversundheden)
- Det ville vi gerne efterprøve i denne FarmTest

EFFEKT AF HALM-KALK-VAND?

- Landmændenes vurdering

	--	-	0	+	++
Ydelse			XX	XX	X
Celletal		X	X	XX	X
Yverbetændelse			XXXX	X	XX
Liggetid				XX	XX
Hårafslid og tykke haser				XX	XXXX
Ben, DD og klove			XX	XX	XX
Arbejds mængde	X		XXX		

EFFEKT...

- Ifølge produktionsnøgletal – ej nok data
- Eksempel:
Velfærdsregistreringer (én besætning)

Dato	Antal køer med hårafslid ≥ 2 cm	% køer med hårafslid
August 2014 – før	21	84%
Januar 2015 – 1 mdr. efter	14	56%
Juli 2015 - efter	7	28%

- Hårafslid reduceret med 67%

HUSK AT HÆVE INVENTARET

- Med bagkant hæves lejet
- Dermed skal inventaret også hæves, ellers bliver det svært for køerne at lægge og rejse sig

- Brystbom (10-175 cm)
- Nakkerør (120-180 cm)

- Bøjle højde (min. 20 – maks. 38 cm)

- Grav ud, frem for høj bagkant...
- Samme pris!
- Jævn strøelsen dagligt
– ellers passer
inventarhøjden jo sjældent...

HVAD KOSTER STRØELSE?

- Prisen på forskellige typer strøelsesmateriale
  - Eksklusiv ombygning til kummer
  - Eksklusiv arbejdstid og maskinomkostninger

	kr./seng/år - min	kr./seng/år - maks	kr./seng/år - gns.
Halm-kalk-vand	204	485	334
Fiber	68	471	288
Sand	144	512	293
Madras inkl. strøelse	-	-	409

Kilde: FT 106 – HKV i sengekummer

- Effekten af strøvalget gi'r størst gevinst

TAK FOR ORDET